



COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 15.10.2003
COM(2003) 610 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE
AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT**

**Ter voorbereiding van de 6e Vergadering van Euro-mediterrane ministers
van Buitenlandse Zaken, Napels, 2-3 december 2003 (Barcelona VI)**

INLEIDING

1. Tijdens hun 6e vergadering te Napels zullen de ministers van Buitenlandse Zaken van het Euro-mediterrane partnerschap een boodschap van gemeenschappelijke belangen, gedeelde waarden en **solidariteit** tussen Europa en haar zuiderburen willen uitdragen, hun gemeenschappelijk belang in veiligheid en stabiliteit in de regio opnieuw willen bevestigen en willen verzekeren dat fundamentalisme en terrorisme geen beletsel mogen vormen voor vorderingen op het gebied van politieke en economische hervormingen. Met het oog op het proces van Barcelona is het van essentieel belang dat een proces van **dialoog en samenwerking** om het wederzijds begrip te verbeteren gestimuleerd wordt. Het partnerschap is de beste manier om tegemoet te komen aan alle uitdagingen waarvoor de partners zich zien gesteld, zowel op het gebied van bedreiging van de veiligheid, de problemen en kansen die verbonden zijn met migratie, economische mondialisering als op het gebied van het milieu. Deze visie, die altijd centraal in het proces heeft gestaan, is nog relevanter in het licht van de huidige omstandigheden.
2. Naast de boodschap van politieke solidariteit zullen de ministers de vooruitgang op het gebied van implementatie van het partnerschap willen beoordelen en werkzaamheden willen afronden op drie specifieke punten:

- **De Euro-mediterrane parlementaire vergadering**
- **Een Euro-mediterrane bank als dochterorganisatie van de EIB waarin de EIB een meerderheidsbelang heeft of een sterkere Euro-mediterrane investerings- en partnerschapsfaciliteit binnen de EIB.**
- **De Euro-mediterrane Stichting voor dialoog tussen culturen**

Overeenstemming over deze drie onderwerpen zal leiden tot een grotere mate van politieke samenwerking, meer gerichte steun aan economische hervormingen en ontwikkeling van de particuliere sector, alsook tot stappen die interculturele dialoog en begrip bevorderen. Alledrie de onderwerpen zullen ertoe leiden dat het partnerschap zich nog meer richt op de burgermaatschappij, waardoor resultaten geboekt worden die van belang zijn voor de man en de vrouw in de straat.

Wat betreft de werkmethode is de meest recente alomvattende verzameling afspraken ter ontwikkeling van het partnerschap in april 2002 door de ministers van Buitenlandse Zaken vastgelegd in het **Actieplan van Valencia**. Het is herzien tijdens de tussentijdse ministervergadering op **Kreta**. De ministers zouden de vooruitgang opnieuw moeten inventariseren en de richting moeten aangeven voor toekomstige werkzaamheden volgens de lijnen die zijn uitgezet in de huidige Mededeling.

3. De ministers zouden ook de invoering van het **Groter Europa/nieuw nabuurschapsbeleid** - waarvan het belang in het ontwerp-constitutioneel verdrag wordt benadrukt - moeten evalueren en moeten bespreken hoe dit beleid de samenwerking kan bevorderen door voort te bouwen op het bestaande *acquis* van het proces van Barcelona. Het zou moeten bijdragen de Unie een nieuwe impuls te geven om de doelstellingen van de Verklaring van Barcelona te helpen realiseren. De Commissie zal voor de vergadering van ministers een aparte presentatie houden over dit onderwerp, inclusief de vooruitzichten voor het nieuwe nabuurschapsinstrument, dat daarom niet uitvoerig aan de orde komt in deze Mededeling.

PARTNERSCHAP OP HET GEBIED VAN POLITIEK EN VEILIGHEID

4. Tijdens de aanloop naar Napels zou een gezamenlijke inspanning moeten worden geleverd om meer inhoud te geven aan de **samenwerking op het gebied van politiek en veiligheid**. Alhoewel een direct verband tussen het vredesproces in het Midden-Oosten en het proces van Barcelona nog steeds vermeden dient te worden, lijdt het geen twijfel dat wanneer bij het vredesproces soms positieve resultaten werden geboekt, deze in hoge mate hebben bijgedragen aan een positieve sfeer voor vooruitgang binnen het proces van Barcelona. Het omgekeerde is evengoed waar en is met name van toepassing op de samenwerking op het gebied van politiek en veiligheid. Alle partners zouden daarom hun aandeel in het volgen van de route naar de vrede moeten erkennen en terug moeten keren naar de onderhandelingstafel.
5. De bestaande **dialog** tussen hoge ambtenaren over politiek en veiligheid dient daarom te worden voortgezet en zou tot doel moeten hebben het eens te worden over meer maatregelen om partnerschappen op het gebied van veiligheid aan te gaan. Zonodig zouden slechts een aantal van de partners aan dergelijke maatregelen deel kunnen nemen, anderen zouden later kunnen instappen. De ad hoc bijeenkomsten over **terrorisme** zouden moeten leiden tot het opzetten van een netwerk van contacten voor vroegtijdige waarschuwing en uitwisseling van informatie tussen partners die daartoe bereid zijn. Er zal worden gezocht naar andere vormen van samenwerking op het gebied van terrorisme binnen de bestaande en toekomstige regionale en bilaterale programma's voor opleiding en technische ondersteuning om terrorisme en andere vormen van georganiseerde misdaad beter te kunnen bestrijden, zonder vooroordelen en met respect voor mensenrechten en democratie.
6. De introductie van samenwerking in het kader van het **Europees veiligheids- en defensiebeleid** (ESDP - European Security and Defence Policy) moet worden toegejuicht. De dialoog met het Politiek en Veiligheidscomité van de EU en op het niveau van deskundigen kan een nuttige bijdrage leveren aan de reeks instrumenten die binnen het proces van Barcelona beschikbaar zijn. Deze dialoog zou moeten bijdragen om de mediterrane partners kennis te laten maken met de doelstellingen en instrumenten van het ESDP en hen geleidelijk te betrekken bij een aantal activiteiten binnen het ESDP. Hierbij zou moeten worden weerspiegeld dat een aantal mediterrane partners al met de EU samenwerken bij vredesoperaties (Balkan, Afrika) onder bescherming van de VN, met het oog op toekomstige uitbreiding van deze deelname. Andere aanvullende maatregelen, zoals het opleiden van burgers in crisismanagement, samenwerking tussen de met civiele bescherming belaste instanties (voortzetting van het bestaande project voor rampenbeheersing, afhankelijk van een positieve beoordeling van de resultaten) en het opleiden van burgers en militairen voor humanitaire bijstand na een conflict, zouden een belangrijke bijdrage leveren aan de vorming van partnerschappen. De EU zou de partners actief bewust moeten maken van de kansen die hier liggen en hen moeten aanmoedigen om ofwel individueel, ofwel in groepsverband deel te nemen aan toekomstige ESDP-operaties. De Commissie is bereid een bijdrage te leveren om deze samenwerking te vergemakkelijken.

7. Samenwerking op het gebied van **respect voor mensenrechten en democratie** is van essentieel belang voor het welslagen van het partnerschap. De Commissie heeft al uiterst volledig en precies aangegeven op welke manier zij vindt dat vooruitgang op dit terrein geboekt zou moeten worden¹. De aanpak die zij voorstelt is gebaseerd op een dialoog met de partners om zo overeenstemming te bereiken over gezamenlijke Actieplannen waarin de middelen uiteengezet worden om de overeengekomen verplichtingen op internationaal niveau daadwerkelijk in te voeren door nationale regulatie en wetgeving. Deze plannen zouden in aanmerking komen voor steun van MEDA. Bovendien zouden partners die bereid zijn dergelijke plannen in te voeren een premie ontvangen op hun nationale toewijzingen in het kader van MEDA. De vergadering van ministers zou in staat moeten zijn deze aanpak te steunen en de vooruitgang die de Commissie en de partners zullen hebben geboekt bij het opzetten van deze Actieplannen moeten toejuichen.
8. Tenslotte zullen de ministers in het kader van de samenwerking op het gebied van politiek en veiligheid hopelijk in staat zijn een nieuwe **Euro-mediterrane parlementaire vergadering** met een adviserende functie in te passen in het kader van het proces van Barcelona. Hiertoe dringt de Commissie er bij het Europees Parlement en de nationale parlementen van de Euro-mediterrane partnerlanden op aan overeenstemming te bereiken.

ECONOMISCH EN FINANCIËEL PARTNERSCHAP

VRIJHANDELSZONE

9. Volgens de verklaring van Barcelona is de uiterste datum voor de vorming van een Euro-mediterrane **vrijhandelszone**, 2010, een streefdatum. De vrijhandelszone wordt gevormd door afschaffing van douanerechten in het kader van de Euro-mediterrane associatieovereenkomsten en overeenkomsten tussen de Euro-mediterrane landen onderling. Progressieve liberalisering is het doel voor de handel in landbouwproducten en diensten. Halverwege dit tijdschema van 15 jaar kan het volgende algemene beeld van de vrijhandel worden geschetst:
 - **Noord-zuid.** De EU heeft nu overeenkomsten gesloten met 11 van de 12 partners. Twee hiervan (Cyprus en Malta) zijn toetredende landen. Met Turkije, een kandidaat-lidstaat, wordt een douane-unieovereenkomst ten uitvoer gelegd. Overeenkomsten met Tunesië, Israël, Marokko, Jordanië en de Palestijnse Autoriteit² zijn reeds van kracht. Libanon heeft een interimovereenkomst getekend die nog geratificeerd en in praktijk gebracht moet worden. Egypte zou dit binnenkort ook kunnen doen. Algerije heeft tot nog toe geweigerd een interimovereenkomst te sluiten. Met Syrië zijn onderhandelingen over een associatieovereenkomst gaande. De overgangsperiodes voor de afschaffing van de douanerechten lopen af tussen 2008 (Tunesië) en 2014 (Libanon). Voor Egypte en Algerije zullen deze data nog verder in de toekomst liggen.

¹ Mededeling van de Commissie 'Een nieuwe impuls voor EU-maatregelen inzake mensenrechten en democratisering met mediterrane partners - Strategische richtsnoeren' COM(2003) 294 def. van 21.5.2003.

² De overeenkomst met de Palestijnse Autoriteit is een interimovereenkomst.

- **Zuid-zuid.** Een proliferatie van losse overeenkomsten met weinig samenhang, met verschillende overgangsperiodes en oorsprongsregels en betrekking hebbend op verschillende sectoren heeft de Euro-mediterrane vrijhandelszone geen zuid-zuiddimensie kunnen geven. Ondanks onafgebroken inspanningen heeft Turkije geen overeenkomsten kunnen sluiten met andere mediterrane partners behalve met Israël, waarmee sinds 1997 een overeenkomst van kracht is. De overeenkomst van Agadir (tussen Egypte, Jordanië, Marokko en Tunesië) lijkt een veelbelovend initiatief om het gebrek aan vooruitgang in de zuid-zuid-vrijhandel te compenseren, alhoewel het nog niet ondertekend is na de parafering eerder dit jaar. De partners zouden moeten worden aangemoedigd om de overeenkomst in de richting van specifieke en tastbare bepalingen over liberalisering van de handel te sturen en daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. De overeenkomst zou tijdig ondertekend moeten worden zodat het nog van kracht kan worden voordat de nieuwe lidstaten toetreden tot de EU. Een door MEDA gefinancierd steunprogramma voor de implementatie is goedgekeurd
- **Diagonaal.** In juli 2003 is de Euro-mediterrane raad van ministers van Handel overeengekomen om het pan-Europese systeem van oorsprongscumulatie uit te breiden tot de mediterrane partners. Diagonale cumulatie tussen drie of meer landen met onderlinge vrijhandelsovereenkomsten zal mogelijk zijn nadat het nieuwe modelprotocol inzake oorsprongsregels in de associatieovereenkomsten is opgenomen.

De elementen van de vrijhandelszone die men in Barcelona voor ogen had worden zodoende gestaag ingevoerd, al ligt het tempo, met name wat betreft de zuid-zuid-handel, lager dan gehoopt. Het proces is in de praktijk al onomkeerbaar.

10. In deze context zouden de volgende nieuwe stappen ter verdieping en uitbreiding van de Euro-mediterrane vrijhandelszone moeten worden overwogen:

- **Verdere wederzijdse liberalisatie van de handel in landbouwproducten.** Alle associatieverdragen bevatten bepalingen inzake verdere liberalisatie van de handel in landbouw- en visserijproducten. Tot nog toe zijn er aanvullende protocollen inzake verdere liberalisering van de landbouw gesloten met twee landen, Tunesië en Israël, en zijn de besprekingen met Marokko in een vergevorderd stadium. In de overeenkomst met Libanon is een meer open aanpak gehanteerd, waarbij de liberalisering van de landbouw gebaseerd is op een negatieve lijst van niet-geliberaliseerde producten, in plaats van op een positieve lijst van volledig of gedeeltelijk geliberaliseerd producten.

Naar aanleiding van de aanbevelingen in het Actieplan van Valencia voert de Commissie een onderzoek uit naar de gevolgen van de handelsliberalisering voor de landbouw dat tegen het einde van het jaar klaar zou moeten zijn. De hervorming van het GLB dat op 26 juni 2003 is goedgekeurd en de onderhandelingen in het kader van de ontwikkelingsagenda van Doha zullen nieuwe mogelijkheden bieden voor betere toegang tot de EU-markt. De voltooiing van de Euro-mediterrane vrijhandelszone zou tot doel moeten hebben voort te bouwen op de huidige aanpak om een grotere mate van progressieve, **wederzijdse liberalisering** te bereiken.

Verdere progressieve liberalisering van de landbouw zou moeten worden gekoppeld aan uitgebreide en uitgebalanceerde **plattelandontwikkeling** in de mediterrane partnerlanden en bescherming van de veiligheid van consumenten in de Euro-mediterrane vrijhandelszone. Een meer open Europese markt voor landbouwproducten zal de export vanuit de mediterrane partnerlanden nieuwe afzetmogelijkheden bieden. Het liberaliseringsproces zou noch moeten botsen met **duurzaam** gebruik van het schaarse water, noch met **milieubescherming**, hetgeen besproken zal worden tijdens de aanstaande vergadering van ministers van Landbouw in Venetië. De Europese Commissie voert voorts een duurzaamheidseffectbeoordeling van de vrijhandelszone uit.

- **Vrije handel in diensten.** De Euro-mediterrane associatieovereenkomsten verschillen onderling aanzienlijk wat betreft de bepalingen inzake de handel in diensten. Sommige bevatten bepalingen over vestigingsrecht en commerciële aanwezigheid (Jordanië en Algerije). Andere bevatten rendez-vous-clausules over verdere liberalisering van diensten (Marokko, Tunesië, Libanon en Jordanië). Tijdens de conferentie van ministers van Handel in Palermo is een regionale aanpak goedgekeurd volgens welke met de partners een kaderprotocol gesloten moet worden als basis voor het aangaan van bilaterale onderhandelingen.
- **Regionale integratie.** De douane speelt een belangrijke rol bij het vergemakkelijken van de legitieme handel. In Palermo hebben de ministers van Handel een aantal maatregelen ter vereenvoudiging van douaneprocedures goedgekeurd. Het is nu de beurt aan de mediterrane landen om de maatregelen, waarvan zowel het bedrijfsleven als de douane-instanties zullen profiteren, toe te passen.

De handelsliberalisering is niet alleen afhankelijk van de vereenvoudiging van handelsgerelateerde procedures, maar ook van de harmonisatie van technische regelgeving en van de regelgeving inzake het vrije verkeer van goederen. In Palermo hebben de ministers van Handel een nieuw initiatief voor de harmonisatie van wetgeving op het gebied van normen, technische regelgeving en overeenstemmingsbeoordelingsprocedures gelanceerd, een grote stap vooruit in de richting van de vrijhandelszone. De doelstelling zou zijn om met belanghebbenden overeenkomsten te sluiten, waardoor bepaalde producten vrij op de interne markt gebracht kunnen worden, zonder extra testen en certificering.

- **Multilaterale vrijhandel.** Zodra de overeenkomst van Agadir getekend is, zouden andere partners zich erbij aan moeten sluiten. De Mediterrane partners worden ook aangemoedigd naar onderlinge vrijhandel te streven. Dit betekent dat zij zo spoedig mogelijk vrijhandelsovereenkomsten met elkaar moeten sluiten en ten uitvoer leggen om zich te kunnen houden aan de gemeenschappelijke afspraak over een Euro-mediterrane Vrijhandelszone in 2010. De andere Mediterrane partners zouden ook gestimuleerd moeten worden om positief te reageren op de pogingen van Turkije om vrijhandelsovereenkomsten te sluiten.

In het kader van deze voorstellen zouden de ministers het eens kunnen worden over de volgende stappen om de vrijhandelszone te voltooien.

STAPPEN TER VOLTOOIING VAN DE EURO-MEDITERRANE VRIJHANDELSZONE

- a) **Op 1 mei 2004**, als de tien nieuwe lidstaten toetreden tot de EU, zouden alle reeds ondertekende Euro-mediterrane overeenkomsten **geratificeerd** moeten zijn, de **overeenkomst van Agadir** zou getekend en geratificeerd moeten zijn en de onderhandelingen met **Syrië** zouden afgerond moeten zijn. Het Protocol inzake oorsprongsregels bij alle overeenkomsten zou moeten zijn vervangen door het pan-Euro-mediterrane Protocol.
- b) Het onderzoek naar de invloed van **handelsliberalisering in de landbouw** zou in december 2003 afgerond moeten zijn. Op basis van de conclusies van dit onderzoek zou de Commissie moeten worden verzocht om in de eerste helft van 2004 een nauwkeurig traject voor te stellen om, voortbouwend op bestaande overeenkomsten, een grotere mate van progressieve wederzijdse liberalisering te bereiken.
- c) Samen met Mediterrane partners zouden programma's voor technische bijstand en samenwerking op het gebied van opleidingen moeten worden opgezet om de **aanpassing van regelgeving en normen aan die op de Europese interne markt te bevorderen**.
- d) De vooruitgang op het gebied van de handelsliberalisering voor **diensten** volgens de aanpak die in Palermo bepaald is, zal worden geëvalueerd tijdens de aanstaande vergadering van de ministers van Handel in 2004. Een op te stellen gemeenschappelijk kaderprotocol voor alle mediterrane landen zal als basis dienen om verzekerd te zijn van coherentie. Vervolgens zouden bilaterale onderhandelingen moeten worden gestart over vrijwel alle sectoren. Alhoewel enkele afwijkingen wat tempo en toepassingsgebied betreft niet worden uitgesloten, is een homogene liberalisatie in de gehele Euro-mediterrane regio het uiteindelijke doel.
- e) De Werkgroep voor **Regionale Integratie** zou een voortgangsrapport over de implementatie van het Actieplan voor vrijhandel in industriële producten moeten voorleggen aan de komende vergadering van de ministers van Handel in 2004. Specifieke programma's en projecten voor technische ondersteuning in de mediterrane regio zouden moeten worden benut om dit Actieplan en uiteindelijk de sluiting van overeenstemmingsbeoordelings-overeenkomsten te steunen.
- f) De Overeenkomst van Agadir zou moeten worden **uitgebreid tot andere mediterrane partners**. Andere **mediterrane partners** zouden moeten instemmen met **vrijhandel met Turkije**.

MEER INVESTERINGEN VOOR MEER WERKGELEGENHEID

- 11. Er heerst algemene overeenstemming over het feit dat de **particuliere sector zich onvoldoende ontwikkelt en er onvoldoende geïnvesteerd** wordt in de mediterrane partnerlanden en dat dit het bereiken van hogere groeipercentages en het scheppen van werkgelegenheid duidelijk belemmert. De EU neemt in aanmerking dat de investeringssteun van de EU bij voornamelijk naar de particuliere sector zou moeten gaan en dat de Europese Raad van Barcelona in maart 2002 besloten heeft de activiteiten van de **EIB** te intensiveren door middel van het opzetten van een **faciliteit** binnen de Bank (FEMIP). De activiteiten van deze faciliteit zijn van start gegaan in september 2002. De Commissie heeft een uitgebreide effectbeoordeling van FEMIP verricht, waarbij de beide openstaande opties behandeld worden, nl.

FEMIP behouden of laten opgaan in een dochterorganisatie van de EIB waarin de EIB een meerderheidsbelang heeft (zie COM(2003) 587 def. van 15.10.2003). De Raad zal naar verwachting op 25 november 2003 de beleidskeuze bespreken. Het verslag en het resultaat van deze besprekingen zullen belangrijk elementen zijn voor de Conferentie van Napels.

12. Zonder vooruit te lopen op de conclusies van de Raad, zou meer nadruk op de particuliere sector de voornaamste doelstelling moeten zijn. De mediterrane partners kunnen alleen ten volle van de vrijhandel profiteren indien deze vergezeld gaat van een snellere ontwikkeling van de particuliere sector, die op zijn beurt weer afhankelijk is van snellere economische hervormingen. Binnenlandse en buitenlandse **particuliere investeringen** zouden de belangrijkste motor van de **groei en het scheppen van werkgelegenheid** in de regio moeten zijn; de regio moet voor investeerders aantrekkelijker worden gemaakt door een stabiel macro-economisch kader, aanzienlijke **hervormingen van de regelgeving en van de instellingen** en door toe te werken naar internationale beste praktijken. **Voor succesvol economisch beleid zullen verdergaande hervormingen in de mediterrane partnerlanden noodzakelijk zijn.** De vaststelling en toepassing van een Euro-mediterraan handvest voor ondernemerschap zou kunnen dienen als referentiedocument aan de hand waarvan beleid voor het opzetten en ontwikkelen van het MKB gestroomlijnd kan worden en het handelsklimaat verbeterd kan worden. Aan deze punten moet ook binnen de structuren die ter uitvoering van de Associatieverdragen worden opgezet veel aandacht worden besteed en zij kunnen verder gestimuleerd worden in de context van het grotere Europa.
13. Onderzoek en technologische ontwikkeling (OTO) is een belangrijk instrument voor economische stabiliteit en groei in alle landen rond de Middellandse Zee. De EU heeft al overeenkomsten gesloten met Cyprus, Israël, Malta and Turkije waardoor zij zich verbinden aan het Kaderprogramma voor OTO. Er zijn onlangs overeenkomsten gesloten met Tunesië en Marokko en er zijn onderhandelingen gaande met Egypte over overeenkomsten inzake wetenschappelijke en technologische samenwerking.
14. Het feit dat alle mediterrane partners nu toegang hebben tot de Europese onderzoeksruimte zal op korte termijn de regionale integratie bevorderen en zal bijdrage aan duurzame groei, het scheppen van werkgelegenheid met een grote toegevoegde waarde en de vorming van concurrerende economieën in de regio. De openstelling van de Europese onderzoeksruimte voor de gehele mediterrane zone heeft tot doel de EU, volgens de doelstellingen van Lissabon, te transformeren in de meest concurrerende kennismaatschappij ter wereld. De samenwerking op dat gebied van de EU en haar lidstaten met de mediterrane partners is vanaf het begin van het partnerschap ontwikkeld en fungeert als een katalysator voor de totstandkoming van de Vrijhandelszone. Daarom is synergie tussen de verschillende EU-instrumenten zoals MEDA en het Kaderprogramma voor OTO noodzakelijk om onderzoek en innovatie in de mediterrane partnerlanden te bevorderen.

ONDERLINGE KOPPELING VAN DE INFRASTRUCTUUR

15. Een geïntegreerde en investeringsvriendelijke Euro-mediterrane regio vereist efficiënte **telecommunicatie, vervoers- en energienetwerken**. Naar aanleiding van de resultaten van de Euro-mediterrane Conferentie van ministers voor Energie op 21

mei 2003 zal de onderlinge koppeling van energienetwerken en infrastructuur besproken worden op een conferentie in Rome in december, een aantal dagen voor de conferentie in Napels. Het doel is om bestaande verbindingen te consolideren, nieuwe investeringen te vergemakkelijken en gemeenschappelijke strategieën en gecoördineerd beleid te ontwikkelen. Veilige en concurrerende regionale en sub-regionale infrastructuren en de nodige hervormingen in de sector om de markten te open te stellen zijn van essentieel belang voor de stimulering van handel en vergroting van het concurrentievermogen van de export van de mediterrane partners en om de toegang van goederen, diensten en energie op elkaars markten te vergemakkelijken.

16. De vergadering van ministers in Napels zou ontwikkelingen op dit gebied moeten verwelkomen, in het bijzonder de prioriteiten op energiegebied voor 2003-2006 die in Athene overeengekomen zijn, alsmede de initiatieven voor de elektriciteitsmarkt in de Maghreb die bij die gelegenheid zijn genomen, de tripartiete werkgroep tussen Israël, de Palestijnse autoriteit en de Europese Commissie voor onderlinge koppeling van energienetwerken en de noodzaak om het Euro-mediterrane forum te voorzien van ad hoc logistieke ondersteuning.
17. Wat betreft samenwerking op het gebied van vervoer, zouden de ministers in Napels de vooruitgang die tot nog toe geboekt is moeten aanmoedigen, in het bijzonder de nog voortdurende werkzaamheden in het kader van het Euro-mediterrane vervoersproject, die zouden moeten leiden tot de definitie van een regionaal netwerk voor de vervoersinfrastructuur en de vaststelling van een lijst van prioritaire projecten. De ministers zouden ook hun steun moeten geven aan de vroege start van nieuwe regionale projecten op het gebied van maritieme veiligheid en satellietnavigatie (GALILEO) en zich moeten verheugen over het openen van discussies over luchtvervoerskwesties in het kader van het Euro-mediterrane forum voor vervoer.
18. De ministers zouden geboekte vooruitgang bij het opzetten van een Euro-mediterrane communicatieinfrastructuur voor onderzoek en onderwijs (EUMEDCONNECT) moeten verwelkomen. Zij zouden het belang van rationeel en zuinig omgaan met **water** in de regio moeten bevestigen en verdere verdieping van regionale en sub-regionale samenwerking op dit gebied moeten stimuleren, onder meer via de mediterrane component van het EU-waterinitiatief. De ministers zouden de nadruk moeten leggen op de noodzaak om aanzienlijke aandacht te besteden aan projecten voor onderlinge koppeling van de infrastructuur in het kader van het nieuwe nabuurschapsinstrument. Ook zouden zij moeten benadrukken dat met name **sub-regionale samenwerking** in deze context gestimuleerd zou moeten worden, met name in de Maghreb.
19. De Ministers zouden de behoefte aan **milieubescherming en een duurzaam ontwikkelingsbeleid** moeten benadrukken. Een dergelijk beleid zou moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de Verklaring van de Euro-mediterrane bijeenkomst van de Ministers van Milieuzaken die in juli 2002 te Athene werd gehouden en het Programma voor de Tenuitvoerlegging van de Top van Johannesburg inzake Duurzame Ontwikkeling. Het milieuvraagstuk zou in alle sectoren van het partnerschap moeten worden opgenomen.

SOCIAAL, CULTUREEL EN MENSELIJK PARTNERSCHAP

20. Op het gebied van **interculturele dialoog** zouden de ministers overeen moeten komen de prestaties van het partnerschap te vergroten door de huidige instrumenten en regionale programma's te versterken en er tegelijkertijd voor te zorgen dat er nieuwe instrumenten opgezet worden, met name de **Euromed Stichting**, die een van de meest zichtbare activiteiten op dit gebied zal zijn.
21. De ministers zouden de geslaagde implementatie van lopende programma's moeten toejuichen, zoals **Euromed Heritage** dat in 2003 zijn derde fase ingaat, **Euromed Audio-visual** zijn tweede fase en **Euromed Youth** waarvan de derde fase in voorbereiding is en tenslotte de vorming van het **Euromed Youth Platform** dat de dialoog over jeugdbeleid tussen vertegenwoordigers van de jeugd en regeringen ondersteunt.
22. Het in het leven roepen van de **Euromed Stichting** om de dialoog tussen culturen en beschavingen te stimuleren, zou in Napels voltooid moeten worden. Het opzetten van dit nieuwe, onafhankelijke instrument zal een duidelijk signaal van betrokkenheid bij een brede Euro-mediterrane interculturele dialoog zijn. De Stichting zou een katalysator moeten zijn voor alle initiatieven die gericht zijn op bevordering van de dialoog en wederzijds begrip. De opzet ervan, als een netwerk van netwerken met een lichtadministratieve structuur, zal normale dialoog mogelijk maken, met name tussen culturele kringen buiten de officiële diplomatieke en culturele forums. Partners zouden hun bereidheid om aanzienlijke financiële bijdragen te leveren moeten bevestigen om een succesvolle start te garanderen.
23. Het verslag van de voorzitter Prodi's **Groep op hoog niveau** ("Groupe des Sages") dat in oktober in Alexandrië zal worden voorgelegd, zal bijdragen aan de vaststelling van de basisbeginselen voor de dialoog tussen volkeren en culturen in de regio die sturing zouden moeten geven aan het functioneren van de Stichting.
24. De ministers zouden de geboekte voortgang bij de implementatie van het regionale programma op het terrein van **justitie, politie en migratie** in acht moeten nemen. Voor het eerst zullen deskundigen en mensen uit de praktijk uit de Euro-mediterrane landen in het kader van het partnerschap justitieel samenwerken, samen de strijd aangaan met terrorisme, drugs en georganiseerde misdaad en komen tot een gezamenlijke benadering van migratie. De partners zouden volledige steun moeten verlenen aan deze eerste ervaring met concreet teamwork, het opleiden van rechters en politieteam en de ontwikkeling van een gemeenschappelijk instrument ter observatie en analyse van migratiestromen in het Middellandse-Zeegebied. Als deze acties slagen, dan zouden ze het partnerschap op deze gevoelige gebieden aanzienlijk kunnen verbeteren en kunnen leiden tot een ambitieuzer toekomstig programma.
25. De ministers zouden het belang van **migratie** opnieuw kunnen benadrukken en het standpunt naar voren kunnen brengen dat migratie, indien zorgvuldig gestuurd, een positieve factor voor de sociaal-economische groei in de gehele regio kan zijn. De dialoog over en samenwerking op het gebied van migratie die van start zijn gegaan met een aantal mediterrane partners zouden moeten worden uitgebreid tot alle mediterrane partners en hierbij zou aandacht moeten worden besteed aan de onderliggende oorzaken van migratie, de mogelijkheden om legale migratie te bevorderen en de strijd tegen illegale migratie. De Commissie voert momenteel formele overnameonderhandelingen met Marokko. Dergelijke onderhandelingen

zouden opnieuw moeten worden gevoerd met andere partnerlanden. Om dit gevoelige punt, dat onderdeel dient uit te maken van een algemeen migratiebeleid, tot een succes te maken, is het noodzakelijk om een uitgebalanceerde, wereldwijde aanpak van de migratieproblematiek te vinden die niet alleen gericht is op de technische bepalingen. De ministers zouden een aanpak moeten bevestigen waarbij veiligheidsaspecten en de sturing van migratiestromen aan de ene kant, en sociale integratie van migranten aan de andere kant in balans worden gehouden.

26. De ministers zouden het eens moeten worden over het leveren van grotere inspanningen op het gebied van **onderwijs** als basisinstrument voor interculturele dialoog en wederzijds begrip. Op regionaal niveau zijn de EU-programma's die onlangs voor de mediterrane partners zijn opengesteld een belangrijke stap in deze richting. De uitbreiding van het werkgebied van **Tempus** tot de mediterrane partners zal leiden tot intensievere samenwerking op het gebied van hoger onderwijs en postsecundair beroepsonderwijs en de autoriteiten in staat stellen specifieke structurele acties voor te stellen. De Conferentie in Alexandrië over samenwerking in het hoger onderwijs en interculturele dialoog in het Middellandse-Zeegebied vormt de formele start van het programma en heeft vertegenwoordigers van academici en politici uit de EU en het Middellandse-Zeegebied bijeengebracht om ideeën over de ontwikkeling van samenwerkingsvormen binnen het hoger onderwijs en interculturele dialoog te bespreken, overeenkomstig het nieuwe kader voor nabuurschapbeleid. De programma's [Netd@ys](#) en **eSchola** ter bevordering van het gebruik van nieuwe technologieën in het basis- en voortgezet onderwijs dragen bij aan verbetering van de sector. De ministers zouden ook de inspanningen van de aanstaande regionale programma's inzake opleiding en inzake de rol van vrouwen in het economisch verkeer moeten steunen.
27. Ook zouden de ministers de steeds grotere rol van de burgermaatschappij in het proces van Barcelona moeten toejuichen. Ter aanvulling hierop zouden de ministers oog moeten hebben voor hetgeen bereikt is door het **Burgerforum te Napels** dat voorafgaand aan Barcelona VI werd gehouden. Binnen dit forum zouden maatschappelijke organisaties overeenstemming moeten bereiken over manieren om continuïteit en coherentie in hun activiteiten te verzekeren en zodoende hun invloed op het partnerschap te vergroten.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

28. Het **Actieplan van Valencia** dat op 23 april 2002 door de Euro-mediterrane ministers is goedgekeurd, heeft het kader gevormd waarbinnen de activiteiten van het partnerschap in de afgelopen anderhalf jaar hebben plaatsgevonden. Consolidatie van hetgeen bereikt is vereist belangrijke beslissingen en nieuwe initiatieven.
29. Het gemeenschappelijke doel van het partnerschap is een stabiel, meer welvarend zuidelijk deel van het Middellandse-Zeegebied in nauwe, positieve onderlinge afhankelijkheid met Europa. Het beleid inzake het **Europa in ruimere zin** zou de Unie een nieuwe impuls kunnen geven om de doelstellingen van de Verklaring van Barcelona te helpen realiseren. Dit beleid zal de inspanningen van de mediterrane partners steunen om sociale cohesie en economische dynamiek te verzekeren en aanzienlijke voortgang te boeken bij de implementatie van de politieke, institutionele en economische hervormingen die noodzakelijk zijn om de voordelen van vrijhandel ten volle te kunnen benutten. De **nationale Actieplannen inzake het Europa in**

ruimere zin zullen fungeren als een katalysator voor een dynamischere en ambitieuzere agenda van het proces van Barcelona.

30. Overeenkomstig deze doelstellingen beveelt de Commissie aan dat de volgende besluiten en initiatieven worden genomen door de conferentie van Ministers in Napels. Deze acties kunnen binnen het huidige budgettaire kader worden genomen; er is geen behoefte aan nieuwe middelen in het kader van de huidige Financiële Vooruitzichten.

Aanbeveling 1

De ministers zouden nogmaals moeten bevestigen dat het proces van Barcelona het kader is waarbinnen samengewerkt wordt om solidariteit tussen de EU en haar zuiderburen te bereiken om zo politieke en economische hervormingen te stimuleren hetgeen zal leiden tot veiligheid en stabiliteit.

Aanbeveling 2

De ministers zouden de invoering van het Groter Europa/nieuw nabuurschapsbeleid moeten toejuichen en overeen moeten komen dat het gebruikt moet worden om het bereiken van de doelstellingen van de associatieovereenkomsten en alle sectoren van het proces van Barcelona een nieuwe dynamiek te geven.

Aanbeveling 3

De dialoog over politiek en veiligheid dient voortgezet te worden. Er dient overeenstemming te worden bereikt over nieuwe maatregelen om partnerschappen op het gebied van veiligheid aan te gaan met partners die daarin geïnteresseerd zijn. Deze dialoog zou ertoe moeten leiden dat de mediterrane partners betrokken worden bij een aantal activiteiten in het kader van het Europees veiligheids- en defensiebeleid en aanvullende acties, met name samenwerking tussen de met civiele bescherming belaste instanties en mogelijke opleidingen in crisismanagement.

Aanbeveling 4

De ministers zouden hun steun moeten uitspreken voor de aanpak die de Commissie voorstelt in haar mededeling 'Een nieuwe impuls voor EU-maatregelen inzake mensenrechten en democratisering' en moeten stimuleren dat de implementatie hiervan door de EU en de mediterrane partners gezamenlijk gebeurt.

Aanbeveling 5

De ministers zouden in staat moeten zijn een nieuwe Euro-mediterrane parlementaire vergadering met een adviserende functie in te passen in het kader van het proces van Barcelona.

Aanbeveling 6

De ministers zouden het eens moeten worden over de stappen ter voltooiing van de vrijhandelszone: meer wederzijdse handelsliberalisering voor de landbouw en diensten, ratificatie van hangende associatieovereenkomsten, vervanging van de protocollen inzake de oorsprongsregels door het pan-Euro-mediterrane Protocol en inwerkingtreding van de overeenkomst van Agadir. De eerste elementen zouden voltooid moeten zijn wanneer de nieuwe lidstaten op 1 mei 2004 toetreden tot de EU.

Aanbeveling 7

Overeenkomstig het besluit dat de EU-ministers hebben genomen, zouden de partnerlanden het eens moeten worden over passende maatregelen om particuliere investeringen en de particuliere sector in de partnerlanden te bevorderen, rekening houdend met de aanbeveling van de Commissie over FEMIP (zie COM(2003) 587 def. van 15.10.2003).

Aanbeveling 8

Om de steun voor innovatiebouw en onderzoek in het mediterrane gebied te verbeteren, zouden de partnerlanden moeten trachten een synergie tot stand te brengen tussen EU-instrumenten, zoals MEDA en het kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling.

Aanbeveling 9

De partnerlanden zouden hun actieve steun aan ontwikkeling van de infrastructuur in de regio moeten bevestigen, in het bijzonder door de nodige hervormingen in de sector door te voeren die erop gericht zijn hun markten geleidelijk aan te openen en privé-investeringen te bevorderen. Ook zouden zij in dit opzicht de rol van sub-regionale samenwerking moeten benadrukken.

Aanbeveling 10

Het aspect duurzaamheid zou moeten worden opgenomen in alle sectoren van het partnerschap door integratie in deze sectoren; de mediterrane component van het EU-waterinitiatief zou moeten worden ontwikkeld.

Aanbeveling 11

De partnerlanden zouden hun bereidheid moeten bevestigen om een adequate financiële bijdrage te leveren aan de opzet van de Euro-mediterrane Stichting voor de dialoog tussen culturen en beschavingen en het eens moeten worden over de opzet van deze Stichting.

Aanbeveling 12

Het belang van meer gezamenlijke inspanningen op het gebied van onderwijs als een basisinstrument voor dialoog en wederzijds begrip zou moeten worden benadrukt.

Aanbeveling 13

De partnerlanden zouden vooruitgang op het gebied van het regionaal programma voor justitie, de strijd tegen terrorisme, drugs en georganiseerde misdaad alsmede samenwerking op het gebied van migratie moeten toejuichen en moeten uitkijken naar verdere ontwikkeling van zulke samenwerking.